

**Propozycja lekcji z wykorzystaniem wiersza Juliana Tuwima
„Kapuśniaczek”**

Opracowała: mgr Renata Zaniewska

Temat 1: Recepta na... dobry nastrój (J. Tuwim „Kapuśniaczek”).

Cele lekcji:

Uczeń potrafi:

- integrować się z rówieśnikami,
- uważnie słuchać (muzykę, utwór poetycki, wypowiedzi kolegów i nauczycieli),
- wyrażać odczucia i przeżycia związane z wysłuchanym fragmentem muzyki,
- właściwie odbierać i interpretować tekst poetycki,
- wskazywać bohatera utworu i naśladować go poprzez wystukiwanie rytmu,
- omawiać budowę utworu poetyckiego, rozpoznawać różne środki stylistyczne,
- dokonać właściwego podziału wiersza i przedstawić jego treść w formie plastycznej,
- wnioskować, uzasadniać, wyrażać refleksje.

Metody:

- praca z tekstem poetyckim,
- praca z utworem muzycznym,
- rozmowa aktywizująca.

Formy:

- oddziaływanie werbalne,
- praca indywidualna i grupowa,
- wpływ dyrektywny i niedyrektywny.

Środki dydaktyczne:

- fragment utworu Vivaldiego „Jesień”,
- kontury różnych figur(różne barwy),
- taśma z nagraniem wiersza J. Tuwima „Kapuśniaczek”,
- kartki i plastelina,
- zadania dla grup,
- karty pracy ucznia,
- recepty-wiersz „Każdego dnia słońce”.

Przebieg zajęć:

1. Zabawa integrująca zespół klasowy „Człowiek do człowieka”.
2. Uczniowie siadają w kole na dywanie, na którym nauczyciel wcześniej rozłożył w różnych kolorach figury geometryczne, kontury kwiatów, chmurek, słońca.... Odslania to dopiero po wysłuchaniu fragmentu muzyki. Dzieci zamykają oczy, słuchają fragmentu muzyki Vivaldiego „Jesień”.

Co czuliście, słuchając muzyki? Wyraźcie to dobierając wybrane kolory i kształty.

Uczniowie zawieszają na tablicy wybrane przez siebie symbole własnych odczuć.
Uzasadniają wybór.

W jaki nastrój wprowadziła nas muzyka? Co jeszcze wpływa na nastrój człowieka?

3. Wysłuchanie wiersza J. Tuwima „Kapuśniaczek”.

Wyjaśnienie znaczenia słów: kapuśniak, kapuśniaczek.

4. Analiza tekstu wiersza.

Kto jest bohaterem wiersza? Na ile części możemy podzielić ten utwór?

5. Ukazanie bohatera wiersza w formie plastycznej. Praca w grupach. (zał. nr 1).
6. Prezentacja prac plastycznych, analiza tekstu.
7. Analiza budowy wiersza. Indywidualna praca uczniów (zał. nr 2).

Sprawdzenie poprawności wykonanego zadania poprzez głośne odczytanie zdań.

8. Naśladowanie bohatera utworu, kapuśniaczka- dzieci stukają palcami w blat ławki, nauczyciel czyta wiersz.
9. Czy lubicie bohatera wiersza? Dlaczego? Swobodne wypowiedzi uczniów. Sugestie nauczyciela, że i deszcz może być przyjemny.
10. Zaproszenie do piosenki „Pada deszczyk”.

Pada deszczyk, pada deszczyk,

Kapu, kap, kapu, kap,

A niech sobie pada, a niech sobie pada

Bim, bam, bom, bim, bam, bom.

(Słowa śpiewamy na melodię piosenki „Panie Janie...”; możemy śpiewać na kilka głosów).

11. W jakich jesteście nastrojach? Od czego lub od kogo zależy nastrój człowieka?

Nauczyciel tak kieruje rozmową, aby uczniowie zrozumieli, iż nastrój zależy od nas samych, od człowieka.

12. Podanie tematu lekcji.
13. Formułowanie przez uczniów recept na dobry nastrój.

Chętni odczytują swoje recepty. Następnie nauczyciel czyta przygotowaną przez siebie receptę-wiersz „Każdego dnia słońce” (zał. nr 4).

Rozdaje ją uczniom.

14. Praca domowa.

Rozdawaj receptę na dobry nastrój nie tylko przyjacielom, ale też tym, których nie zawsze darzysz sympatią.

Uszczęśliwiaj ludzi.

15. Zakończenie.

Nie wystarczy mieć receptę, ale trzeba z niej korzystać.

A jak to czynić...?

Zapraszamy do zabawy „Podaj pomocną dłoń”.

Załącznik nr 1

Gr. I

JAKI JEST KAPUŚNIACZEK?

Poszukajcie określeń w I i II zwrotce. Następnie zilustruj treść tej części wiersza, odpowiadając na pytanie. Wykorzystajcie właściwe kolory plasteliny.

Gr. II

JAKI CHCIAŁBY BYĆ KAPUŚNIACZEK?

Poszukajcie odpowiedzi w trzeciej zwrotce. Następnie zilustrujcie ją wykorzystując plastelinę.

Załącznik nr 2

Wiersz składa się z..... zwrotek.

Każda strofa liczy wersów. Wersy mają jednakową ilość sylab, czyli po Występują rymy, dokładne, np.i niedokładne, np.

Bohater jest żywą i barwną istotą dzięki zastosowanym w wierszu środkom poetyckim.

Są to:

- epitety, np.
- porównania, np.
- ożywienia, np.
- uosobienia np.
- przenośnie, np.
- dźwiękonaśladownictwo, np.
- zdrobnienia, np.

Załącznik nr 3

KAŻDEGO DNIA SŁOŃCE

*Przyjmuj każdy nowy dzień jako dar,
Jak prezent, a jeśli się uda - jak święto.*

Nie wstawaj zbyt późno.

Spójrz w lustro, uśmiechnij się do siebie

I powiedz sam sobie – dzień dobry.

Wtedy potrafisz nawet innym powiedzieć

Dzień dobry.

Jeśli znasz składniki słońca,

To możesz sam je sobie zrobić,

Tak jak przygotowuje się codzienne posiłki.

Weź dużą porcję dobroci,

Dodaj szczyptę cierpliwości

Dla siebie i dla innych.

Nie zapomnij o szczypcie humoru,

Aby przetrwać nieporozumienia.

Wmieszaj do tego wszystkiego dobrą miarkę

Zapału do pracy,

Dopraw wszystko szczerym uśmiechem,

A będziesz miał każdego dnia słońce.

Temat 2: Doceń deszcz!

Cele lekcji:

- bogacenie zasobu słownictwa uczniów,
- kształcenie umiejętności wykorzystania poznanego słownictwa w wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- doskonalenie umiejętności redagowania poznanych form wypowiedzi (opis, list...),
- wyrabianie nawyku kulturalnej rozmowy telefonicznej,
- przygotowanie do efektywnej pracy w zespole i odpowiedzialności za powierzone zadanie,
- uświadomienie integralności człowieka z przyrodą.

Metody:

- burza mózgów,
- praca ze słownikami,
- praca indywidualna i grupowa;

Pomoce dydaktyczne:

- słowniki języka polskiego, frazeologicznego,
- zestawy frazeologizmów,
- polecenia zadań dla grup,
- taśma z nagraniem piosenki „Deszczyk pada”;

Przebieg zajęć:

1. Nawiązanie do poprzedniej lekcji.
2. Odczytanie recepty na dobry nastrój.
3. Podanie tematu lekcji.
4. Ćwiczenia słownikowe:
 - a) gromadzenie wyrazów określających deszcz (burza mózgów, wykorzystanie słowników)
deszcz
majowy
wiosenny
ulewny
ciepły
rzęśisty
przelotny
ciągły
 - b) wypisywanie zwrotów, np.:
 - chodzić po deszczu,
 - moknąć na deszczu,
 - przeczekać deszcz,
 - schronić się przed deszczem;
 - deszcz siąpi,
 - mży,
 - zacina...
5. frazeologizmy (uczniowie mogą wypisywać ze słownika, nauczyciel może przygotować dla każdego ucznia frazeologizmy, które należy objaśnić lub każdy uczeń dostaje zestaw frazeologizmów i objaśnień i musi je uporządkować), np. spaść z deszczem, trafić z deszczu pod rynnę, coś się mnoży jak grzyby po deszczu, pragnąć czegoś jak kania deszczu...

1. Podział uczniów na grupy. Przydział poleceń.

I gr. Zainscenizujcie rozmowę telefoniczną między dwiema koleżankami, które opowiadają o padającym kapuśniaczku. Wykorzystajcie wiersz oraz słownictwo z lekcji. Zastosujcie wyrazy przekazujące wrażenia wzrokowe i słuchowe.

II gr. Jesteście w górskim schronisku. Obserwujecie krajobraz. Niespodziewanie słońce stało się mętne, a ponure chmury zasłoniły błękit nieba. Zaczyna się ulewa. Opiszcie, co widzicie i słyszycie.

III gr. Wyobraźcie sobie, że jesteście roślinami(kwiat, drzewo, trawa...). Po miesiącu suszy zaczął padać deszcz. Opowiedzcie, co czujecie. Wykorzystajcie słownictwo z lekcji.

IV gr. Wyobraźcie sobie, że jesteście zwierzętami (żaba, ryba...). Po miesiącu suszy zaczął padać deszcz. Opowiedzcie, co czujecie. Wykorzystajcie słownictwo z lekcji.

V gr. Właśnie przebywasz na wakacjach u babci na wsi. Po miesiącu suszy zaczął padać deszcz. Babcia odetchnęła z ulgą, w domu zapanowała radość. Opowiedz o tym w liście do rodziców.

2. Prezentacja dokonań uczniów. Zwrócenie uwagi na cechy opisu, listu, rozmowy telefonicznej.

3. Nawiązanie do tematu i zapis wniosku, np.

- Deszcz jest niezbędny dla przyrody i człowieka.
- Człowiek powinien dostrzegać uroki przyrody, również w czasie deszczu.

6. Lekcję kończymy zabawą ruchową przy piosence „Deszczyk pada”.